

Liidetud kohtuasjad C-544/03 ja C-545/03

Mobistar SA

versus

Commune de Fléron

ning

Belgacom Mobile SA

versus

Commune de Schaerbeek

(Conseil d'État' (Belgia) eelotsusetaotlus)

EÜ asutamislepingu artikkel 59 (muudetuna EÜ artikkel 49) – Telekommunikatsiooniteenused – Direktiiv 90/388/EMÜ – Artikkel 3c – Kõigi piirangute kõrvaldamine – Kohalikud maksud GSM-süsteemi raadio- ja sidemastidele ning antennidele

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Teenuste osutamise vabadus — Asutamislepingu sätted — Kohaldamisala — Maksumeetmed — Hõlmamine — Piirid*

(EÜ asutamislepingu artikkel 59 (muudetuna EÜ artikkel 49))

2. *Teenuste osutamise vabadus — Piirangud — Telekommunikatsioonisektor — Mobiil- ja personaalside infrastruktuuride maks — Lubatavus — Tingimused*

(EÜ asutamislepingu artikkel 59 (muudetuna EÜ artikkel 49))

3. *Konkurents — Riigi osalusega äriühingud ja ettevõtjad, kellele liikmesriigid annavad eri- või ainuõigused — Telekommunikatsioonisektor — Direktiiv 90/388 — Infrastruktuuriga seotud piirangute keeld — Mõiste „piirang” — Mobiilside infrastruktuuride maks — Välistamine — Tingimused*

(Komisjoni direktiiv 90/388, artikkel 3c)

1. EÜ asutamislepingu artikkel 59 (muudetuna EÜ artikkel 49) keelab mitte ainult igasuguse teises liikmesriigis asutatud teenuseosutaja diskrimineerimise kodakondsuse alusel, vaid ka igasugused teenuste osutamise vabaduse piirangud, isegi kui need kehtivad samaväärselt nii kohalikele kui ka teises liikmesriigis asutatud teenuseosutajatele, kui nendega keelatakse või muul viisil takistatakse teises liikmesriigis asuva ja seal seaduslikult analoogseid teenuseid osutava teenuseosutaja tegevust. Nimetatud artikliga 59 on vastuolus igasuguse siseriikliku õigusakti kohaldamine, mille toimetel liikmesriikidevaheline teenuste osutamine muutub võrreldes liikmesriigisisese teenuste osutamisega raskemaks.

Teenuste vaba liikumist takistav siseriiklik maksumeede võib kujutada endast keelatud meedet, olenemata sellest, kas meetme kehtestas liikmesriik ise või kohalik omavalitsus. Kuid

asutamislepingu artiklis 59 ei ole silmas peetud meetmeid, mille tõttu kõnealuse teenuse osutamisel tekivad üksnes lisakulud.

(vt punktid 28–31)

2. EÜ asutamislepingu artiklit 59 (muudetuna EÜ artikkel 49) tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui siseriikliku ametiasutuse või kohaliku omavalitsuse õigusaktiga kehtestatakse operaatoritele antud litsentsides ja lubades nimetatud tegevusel kasutatavatele mobiil? ja personaalside infrastruktuuridele maks, mida vahet tegemata kohaldatakse nii kohalikele kui ka teiste liikmesriikide teenuste pakkujatele ning mis mõjutab liikmesriigi kohalike teenuste pakkumist sama moodi kui teenuste pakkumist liikmesriikide vahel, juhul kui ei ole tõendatud, et kohalike maksude kumulatiivne mõju ohustaks mobiilside teenuste vaba liikumist.

(vt punktid 34, 35, resolutiivosa punkt 1)

3. Direktiivi 90/388 konkurentsi kohta telekommunikatsiooniteenuste turgudel, mida on muudetud direktiiviga 96/19 telekommunikatsiooniturul täieliku konkurentsi rakendamise kohta, artiklis 3c nähakse ette mobiil? ja personaalsidesüsteemide operaatorite suhtes infrastruktuuride osas kõigi piirangute kõrvaldamine.

Mobiilside infrastruktuuridele kohaldatavad maksumeedmed ei kuulu selle sätte kohaldamisalasse, välja arvatud juhul, kui nimetatud meetmed panevad otseselt või kaudselt operaatorid, kellel on või olid eri- või ainuõigused, soodsamasse olukorda võrreldes uute operaatoritega ning mõjutavad märgatavalt konkurentsi.

(vt punktid 38, 50, resolutiivosa punkt 2)

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

8. september 2005(*)

EÜ asutamislepingu artikkel 59 (muudetuna EÜ artikkel 49) – Telekommunikatsiooniteenused – Direktiiv 90/388/EMÜ – Artikkel 3c – Kõigi piirangute kõrvaldamine – Kohalikud maksud GSM-süsteemi raadio- ja sidemastidele ning antennidele

Liidetud kohtuasjades C-544/03 ja C-545/03,

mille esemeks on EÜ artikli 234 alusel Conseil d'État (Belgia) 8. detsembri 2003. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 23. detsembril 2003, menetluses

Mobistar SA (C-544/03)

versus

Commune de Fléron,

ning

Belgacom Mobile SA (C-545/03)

versus

Commune de Schaerbeek,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees P. Jann, kohtunikud K. Lenaerts, N. Colneric (ettekandja), E. Juhász ja M. Ilešić;

kohtujurist: P. Léger,

kohtusekretär: vanemametnik M.-F. Contet,

arvestades kirjalikus menetluses ja 20. jaanuari 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

- Mobistar SA, esindajad: *avocat* Y. van Gerven, *avocat* A. Vallery ja *avocat* A. Desmedt,
- Belgacom Mobile SA, esindajad: *avocaat* H. De Bauw ja *avocat* P. Carreau,
- commune de Fléron, esindaja: *avocat* M. Vankan,
- commune de Schaerbeek, esindaja: *avocat* J. Bourtembourg,
- Belgia valitsus, esindajad: A. Goldman ja E. Dominkovits,
- Madalmaade valitsus, esindaja: H. G. Sevenster,
- Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: J.-P. Keppenne, M. Shotter ja L. Ström van Lier,

olles 7. aprilli 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlused käsitlevad EÜ asutamislepingu artikli 59 (muudetuna EÜ artikkel 49) ja komisjoni 28. juuni 1990. aasta direktiivi 90/388/EMÜ konkurentsiga kohtu telekommunikatsiooniteenuste turgudel (EÜT L 192, lk 10), mida on muudetud komisjoni 13. märtsi 1996. aasta direktiiviga 96/19/EÜ telekommunikatsiooniturul täieliku konkurentsiga rakendamise kohta (EÜT L 74, lk 13; edaspidi „direktiiv 90/388”), artikli 3c tõlgendamist.

2 Nimetatud eelotsusetaotlused esitati kohtuvaidlustes, mille algatasid Belgias asutatud mobiilsideoperaatorid äriühing Mobistar SA (edaspidi „Mobistar”) ja äriühing Belgacom Mobile SA (edaspidi „Belgacom Mobile”). Nimetatud operaatorid palusid tühistada Fleroni (Belgia) ja Schaerbeeki (Belgia) omavalitsusüksuste poolt vastavalt GSM-süsteemi antennidele, side- ja raadiomastidele või väliantennidele kehtestatud maksud.

3 Euroopa Kohtu presidendi 4. märtsi 2004. aasta määrusega liideti kohtuasjad kirjaliku ja suulise menetluse ning kohtuotsuse huvides.

Õiguslik raamistik

4 EÜ asutamislepingu artikli 59 esimene lõik sätestab:

„Järgnevate sätete kohaselt kaotatakse üleminekuperioodil ühenduse piires järk-järgult teenuste osutamise vabaduse piirangud liikmesriikide kodanike suhtes, kes asuvad mõnes teises ühenduse riigis kui see isik, kellele teenuseid pakutakse.”

5 EÜ asutamislepingu artikli 86 esimene lõik (nüüd EÜ artikli 82 esimene lõik) sätestab:

„Ühisturus või selle olulises osas turgu valitseva seisundi kuritarvitamine ühe või mitme ettevõtja poolt on keelatud kui ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see võib mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust.”

6 EÜ asutamislepingu artikkel 90 (nüüd EÜ artikkel 86) on sõnastatud järgmiselt:

„1. Riigi osalusega äriühingute ja nende ettevõtjate puhul, kellele liikmesriigid annavad eri- või ainuõigused, ei jõusta ega säilita liikmesriigid mingeid meetmeid, mis on vastuolus käesoleva lepingu eeskirjadega, eelkõige nendega, mis on sätestatud artiklis 12 ja artiklites 81–89.

2. Ettevõtjad, kellele on antud üldist majandushuvi esindavate teenuste osutamine või kes on fiskaalmonopolid, alluvad käesoleva lepingu eeskirjadele, eriti konkurentsieeskirjadele niivõrd, kuivõrd nimetatud eeskirjade kohaldamine juriidiliselt ega faktiliselt ei takista nendele määratud eriülesannete täitmist. Kaubanduse arengut ei tohi mõjutada määral, mis oleks vastuolus ühenduse huvidega.

3. Komisjon tagab käesoleva artikli sätete kohaldamise ja vajaduse korral adresseerib liikmesriikidele asjakohased direktiivid või otsused.”

7 Direktiivi 90/388 artikli 3a kohaselt:

„Lisaks artikli 2 teises lõigus sätestatud nõuetele tagavad liikmesriigid mobiil- ja personaalsidesüsteemide litsentside või üldlubade andmisel järgmist:

i) litsentside andmise tingimused ei tohi sisalda tingimusi, mis ei ole põhjendatud sisuliste nõuetega ning üldsusele kasutamiseks mõeldud süsteemide puhul kaubandusreeglite kujul esinevate avalike teenuste nõuetega artikli 3 tähenduses;

ii) mobiilsidevõrgu operaatoritele litsentside andmise tingimused peavad tagama läbipaistva ja mittediskrimineeriva käitumise ühiseid vahendeid omavate tava- ja mobiilsidevõrgu operaatorite suhtes;

iii) litsentside andmise tingimused ei tohi sisaldada mingisuguseid põhjendamatuid tehnilisi piiranguid. Liikmesriigid ei tohi eelkõige keelata litsentside kombinatsioone ega piirata teatud kindlaid sagedusi kasutavate erinevate tehnoloogiate pakkumist juhul, kui on olemas polüsüsteemsed seadmed.

[...]”.

[Siin ja edaspidi on osundatud direktiivi tsiteeritud mitteametlikus tõlkes]

8 Direktiivi 90/388 artikkel 3c sätestab:

„Liikmesriigid tagavad, et kõrvaldatakse kõik mobiil- ja personaalsidesüsteemide operaatorite suhtes kehtestatud piirangud, mis puudutavad nende endi infrastruktuuride loomist, kolmandate isikute poolt pakutavate infrastruktuuride kasutamist ja kellegi teisega koos kasutatavate

infrastruktuuride, muu tehnilise varustuse ja objektide kasutamist, tingimusel et nende kasutamine on piiratud litsentsis või loas nimetatud tegevustega.”

9 Direktiivi 90/388 artiklid 3a ja 3c lisati komisjoni 16. jaanuari 1996. aasta direktiiviga 96/2/EÜ, millega muudetakse direktiivi 90/388 mobiil- ja personaalside kohta (EÜT L 20, lk 59). Direktiivi 96/2 esimene põhjendus on sõnastatud järgmiselt:

„Oma 23. novembril 1994. aastal välja antud teatises sätestas komisjon mobiil- ja personaalsidet puudutava roheline raamatu osas peamised tegevused, mis on vajalikud tulevase regulatiivse keskkonna loomiseks, et ära kasutada selle sideliigi võimalusi. Komisjon rõhutas vajadust kaotada nii ruttu kui võimalik kõik ainu- ja erioigused selles sektoris, kohaldades täielikult kogu ühenduses konkurentsireegleid ja muutes vajadusel direktiivi 90/388 [...], viimati muudetud direktiiviga 95/51/EÜ [...]. Peale selle kaaluti teatises mobiilsideoperaatorite vaba valikut takistavate piirangute kaotamist võrkude käitamisel ja arendamisel litsentsides või lubades nimetatud tegevuse suhtes, kaasa arvatud baasinfrastruktuuri vaba valik. Seda sammu peeti oluliseks, et kaotada praegune ausa konkurentsi moonutamine, ja eriti selleks, et võimaldada sellistel operaatoritel omada kontrolli oma kulude tekke üle.”

10 Sama direktiivi neljanda põhjenduse kohaselt:

„Mitu liikmesriiki on juba avanud teatud mobiilsideteenused konkurentsile ja juurutanud nende teenuste osas litsentseerimiskorra. Sellest hoolimata on antavate litsentside arv paljudes liikmesriikides ikka veel piiratud kaalutlusõigusele tuginevalt ja telekommunikatsiooniorganisatsioonidega konkureerivate operaatorite puhul ka tehniliste tingimustega, nagu näiteks keeld kasutada muid infrastruktuure peale nende organisatsioonide poolt pakutavate. [...]”

11 Nimetatud direktiivi kuueteistkümmes põhjendus täpsustab:

„[...] Lisaks sellele aeglustavad infrastruktuuri iseseisva pakkumise ja kolmanda poole infrastruktuuri kasutamise piirangud mobiilteenuste arengut, eriti kuna efektiivne üleeuroopaline GSM-i rändlus sõltub adresseeritud signaalimissüsteemide laialdasest olemasolust, seega tehnoloogias, mida kõik telekommunikatsiooniorganisatsioonid kõikjal ühenduses veel ei paku.

Nimetatud infrastruktuuri pakkumise ja kasutamise piirangud takistavad mobiil- ja personaalsideteenuste osutamist teiste liikmesriikide operaatorite poolt ega ole seega kooskõlas asutamislepingu artikliga 90 koostoimes selle artikliga 59. Niivõrd kuivõrd mobiilkõneteenuste pakkumine konkurentsi alusel on takistatud seetõttu, et telekommunikatsiooniorganisatsioon ei suuda rahuldada mobiiloperaatori nõudlust infrastruktuuride järele, või teeb seda ainult selliste tariifidega, mis ei põhine asjassepuutuva üüriliini võimsuse maksumusel, soodustavad antud piirangud vältimatult telekommunikatsiooniorganisatsiooni püsitelefoniteenuste pakkumist, mille puhul enamus liikmesriike on veel säilitanud ainuõigused. Seega rikub infrastruktuuri pakkumise ja kasutamise piirang asutamislepingu artiklit 90 koostoimes selle artikliga 86. Seetõttu peavad liikmesriigid need piirangud kõrvaldama ja lubama vastava taotluse esitamisel asjassepuutuvatele mobiiloperaatoritele ilma igasuguse diskrimineerimiseta juurdepääsu vajalikele nappidele ressurssidele, et nad saaksid luua omaenda infrastruktuuri koos raadiosagedustega.”

12 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. aprilli 1997. aasta direktiivi 97/13/EÜ telekommunikatsiooniteenuste valdkonna üldlubade ja üksiklitsentside ühise raamistiku kohta (EÜT L 117, lk 15) artikli 11 lõige 1 pealkirjaga „Tasu üksiklitsentside eest” on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid tagavad, et ettevõtjate suhtes loamenetluses kehtestatud tasu eesmärk on üksnes

katta kohaldatavate üksiklitsentside väljaandmise, haldamise, kontrollimise ja rakendamisega seotud halduskulud. Üksiklitsentsile kohaldatavad tasud peavad olema proportsionaalsed tehtud tööga ning info nende tasude kohta avaldatakse asjakohaselt ja piisavalt üksikasjalikult, nii et see on hõlpsasti kättesaadav.”

[mitteametlik tõlge]

13 Direktiivid 90/388 ja 97/13 tunnistati alates 25. juulist 2003. aastast kehtetuks komisjoni 16. septembri 2002. aasta direktiiviga 2002/77/EÜ konkurentsi kohta elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste turgudel (EÜT L 249, lk 21; ELT eriväljaanne 08/02, lk 178) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiiviga 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) (EÜT L 108, lk 33; ELT eriväljaanne 13/29, lk 349), mis on aga hilisemad kui põhikohtuasjad.

Põhikohtuasjad ja eelotsuse küsimused

Kohtuasi C-544/03

14 Fléroni volikogu võttis 27. jaanuari 1998. aasta istungil vastu maksumääruse GSM-süsteemi raadio- ja sidemastide ning antennide maksude kohta. Maks kehtestati kolmeks aastaks alates 1. jaanuarist 1998 kuni 31. detsembrini 2000. Maksu suurus oli 100 000 Belgia franki raadio- ja sidemasti või antenni eest ning selle pidi tasuma nende omanik.

15 Mobistar palus 12. aprillil 1999 Conseil d'État'il nimetatud maksumääruse tühistada.

16 Oma hagi toetuseks väitis Mobistar tühistamist toetavate väidete hulgas, et vaidlustatud maksumäärusega piiratakse tema mobiilvõrgu arengut ja selline piirang on direktiivi 90/388 artiklis 3c keelatud.

17 Kuna Conseil d'État leidis, et tal ei ole võimalik otsustada, kas nimetatud väide on põhjendatud, ilma et ta kohaldaks ühenduse õigusnormi, mis tõstatab tõlgendamise küsimuse, ning kuna vaidlustatud maksu kokkusobivus EÜ artikliga 49 on samuti küsitav, otsustas ta menetluse peatada ning küsida Euroopa Kohtult järgmised küsimused:

„1. Kas [EÜ] artiklit 49 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriikliku ametiasutuse või kohaliku omavalitsuse õigusakt, millega kehtestatakse maks litsentsides ja lubades nimetatud tegevusel kasutatavatele mobiil- ja personaalside infrastruktuuridele?

2. Kas direktiivi 90/388 [...] artikliga 3c – niivõrd, kuivõrd sellega püütakse kõrvaldada „kõik piirangud” – on vastuolus siseriikliku ametiasutuse või kohaliku omavalitsuse õigusakt, millega kehtestatakse maks litsentsides ja lubades nimetatud tegevusel kasutatavatele mobiil- ja personaalside infrastruktuuridele?”

Kohtuasi C-545/03

18 Schaerbeeki volikogu võttis 8. oktoobri 1997. aasta istungil vastu väliantenne käsitleva maksumääruse, millega muudeti nimetatud vallavolikogu poolt varem vastu võetud paraboolantenne käsitlevat maksumäärust. Väliantennidele kehtestati aastateks 1997–1999 aastamaks. Väliantennidena käsitleti mitte ainult paraboolantenne vaid ka GSM-süsteemi ülekande- ja muid antenne. Maksu suuruseks määrati 100 000 Belgia franki GSM-süsteemi ülekandeantenni kohta ja 5000 Belgia franki parabool- või muu antenni kohta.

19 Belgacom Mobile palus 19. detsembril 1997 Conseil d'État'l nimetatud maksumääruse tühistada.

20 Üks hagi toetuseks esitatud väide puudutas kvaliteetsete ja piiranguteta mobiilsidevõrkude rajamist käsitlevate ühenduse õigusnormide, eelkõige direktiivi 90/388 artikli 3c rikkumist.

21 Kuna Conseil d'État leidis, et tal ei ole võimalik otsustada, kas nimetatud väide on põhjendatud, ilma et ta kohaldaks ühenduse õigusnormi, mis tõstatab tõlgendamise küsimuse, otsustas ta EÜ artikli 234 alusel küsida Euroopa Kohtult kaks samasugust eelotsuse küsimust nagu ta küsis kohtuasjas C-544/03.

Taotlus suulise menetluse taasavamiseks

22 Euroopa Kohtu kantseleile 2. mail 2005 esitatud dokumendis palus Madalmaade valitsus, et Euroopa Kohus taasavaks vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artiklile 61 määrusega suulise menetluse.

23 Oma taotluse toetuseks väidab nimetatud valitsus peamiselt seda, et ettepanekus tegi kohtujurist ettepaneku tugineda muudele alustele kui nendele, millele viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus – nimelt direktiivile 97/13 –, mille üle pooled ei ole oma kirjalikes märkustes ega kohtuistungil esitatud seisukohtades põhjalikumalt arutlenud. Nimetatud valitsus soovib selle kohta märkusi esitada.

24 Siinkohal tuleb meenutada, et Euroopa Kohus võib kodukorra artikli 61 kohaselt ise, kohtujuristi ettepanekul või poolte taotlusel määrusega taasavada suulise menetluse, kui ta leiab, et tal ei ole piisavalt informatsiooni või kui asja lahendamisel tuleks tugineda argumendile, mille üle pooled ei ole vaieldud (vt 4. veebruari 2000. aasta määrus kohtuasjas C-17/98: Emesa Sugar, EKL 2000, lk I-665, punkt 18; 19. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas C-309/99: Wouters jt, EKL 2002, lk I-1577, punkt 42, ja 30. märtsi 2004. aasta otsus kohtuasjas C-147/02: Alabaster, EKL 2004, lk I-3101, punkt 35).

25 Käesolevas asjas leiab Euroopa Kohus siiski pärast kohtujuristi ärakuulamist, et talle on teada kõik esitatud küsimustele vastamiseks vajalikud asjaolud ning et neid asjaolusid on talle esitatud väidetes käsitletud. Seetõttu tuleb suulise menetluse taasavamise taotlus jätta rahuldamata.

Esimene küsimus

26 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas EÜ asutamislepingu artiklit 59 (muudetuna EÜ artikkel 49) tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus siseriikliku ametiasutuse või kohaliku omavalitsuse õigusakt, millega kehtestatakse maks litsentsides ja lubades nimetatud tegevusel kasutatavatele mobiil- ja personaalside infrastruktuuridele.

27 Kuigi otseste maksude valdkond ei kuulu kehtiva ühenduse õiguse kohaselt ühenduse pädevusse, peavad liikmesriigid siiski teostama oma pädevust ühenduse õigust järgides (vt 14. veebruari 1995. aasta otsus kohtuasjas C-279/93: Schumacker, EKL 1995, lk I-225, punkt 21; 21. novembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-436/00: X ja Y, EKL 2002, lk I-10829, punkt 32, ja 11. märtsi 2004. aasta otsus kohtuasjas C-9/02: De Lasteyrie du Saillant, EKL 2004, lk I-2409, punkt 44).

28 Teenuste osutamise vabaduse valdkonnas on Euroopa Kohus tunnustanud, et teenuste vaba liikumist takistav siseriiklik maksumeede võib kujutada endast keelatud meedet, olenemata

sellest, kas meetme kehtestas liikmesriik ise või kohalik omavalitsus (vt selle kohta 29. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-17/00: De Coster, EKL 2001, lk I-9445, punktid 26 ja 27).

29 Euroopa Kohtu praktika kohaselt keelab asutamislepingu artikkel 59 mitte ainult igasuguse teises liikmesriigis asutatud teenuseosutaja diskrimineerimise kodakondsuse alusel, vaid ka igasugused teenuste osutamise vabaduse piirangud, isegi kui need kehtivad samaväärselt nii kohalikele kui ka teises liikmesriigis asutatud teenuseosutajatele, kui nendega keelatakse või muul viisil takistatakse teises liikmesriigis asuva ja seal seaduslikult analoogseid teenuseid osutava teenuseosutaja tegevust (9. augusti 1994. aasta otsust kohtuasjas C-43/93: Vander Elst, EKL 1994, lk I-3803, punkt 14, ja eespool viidatud kohtuotsus De Coster, punkt 29).

30 Pealegi on Euroopa Kohus sedastanud, et nimetatud artikliga 59 on vastuolus igasuguse siseriikliku õigusakti kohaldamine, mille toimet liikmesriikidevaheline teenuste osutamine muutub võrreldes liikmesriigisisese teenuste osutamisega raskemaks (eespool viidatud kohtuotsus De Coster, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika, ning punkt 39).

31 Seevastu asutamislepingu artiklis 59 ei ole silmas peetud meetmeid, mille tõttu kõnealuse teenuse osutamisel tekivad üksnes lisakulud ning mis mõjutavad sama moodi teenuste osutamist nii liikmesriikide vahel kui ka liikmesriigi sees.

32 Mis puudutab küsimust, kas põhikohtuasjades kõnealune omavalitsusasutuste poolt kogutav maks kujutab endast nimetatud artikliga 59 vastuolus olevat piirangut, tuleb märkida, et selliseid makse kohaldatakse kõnealuses omavalitsusüksuses vahet tegemata kõigile mobiilsideseadmete omanikele, ning et nimetatud meetmed ei mõjuta välismaiseid operaatoreid reaalselt või õiguslikult rohkem kui kohalikke.

33 Samuti ei raskenda kõnealused maksumeedmed piiriüleste teenuste pakkumist võrreldes kohalike teenuste pakkumisega. Siiski võib raadio- ja sidemastidele ning antennidele kehtestatud maks muuta kallimaks mobiilsidetariife välismaalt Belgiasse ning vastupidi. Sellegipoolest võib riigisisese telefoniteenuse pakkumine kajastada maksu samal määral tariifides.

34 Tuleb lisada, et kohtutoimikust ei nähtu, et kohalike maksude kumulatiivne mõju ohustaks mobiilsideteenuste vaba liikumist teiste liikmesriikide ja Belgia Kuningriigi vahel.

35 Seega tuleb esimesele küsimusele vastata, et asutamislepingu artiklit 59 tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui siseriikliku ametiasutuse või kohaliku omavalitsuse õigusaktiga kehtestatakse litsentsides ja lubades nimetatud tegevusel kasutatavatele mobiil- ja personaalside infrastruktuuridele maks, mida vahet tegemata kohaldatakse nii kohalikele kui ka teiste liikmesriikide teenuste pakkujatele ning mis mõjutab liikmesriigi kohalike teenuste pakkumist sama moodi kui teenuste pakkumist liikmesriikide vahel.

Teine küsimus

36 Teise küsimusega küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas mobiilside infrastruktuuridele kohaldatakse maksumeedet direktiivi 90/388 artikli 3c tähenduses.

37 Esiteks tuleb nentida, et asjaolu, mis põhjustab sideinfrastruktuuride maksustamise, ei ole litsentsi väljaandmine. Seetõttu ei saa direktiivi 97/13, millele Mobistar kohtuistungil viitas, käesoleva juhtumi asjaoludele kohaldada.

38 Direktiivi 90/388 osas tuleb kõigepealt märkida, et artikli 3c sõnastus, milles nähakse ette mobiil- ja personaalsidesüsteemide operaatorite suhtes infrastruktuuride osas „kõigi piirangute kõrvaldamine”, ei välista, et nimetatud piiranguid kohaldatakse samuti mobiilside infrastruktuure

puudutavatele maksumeetmetele.

39 Vastavalt Euroopa Kohtu praktikale tuleb arvesse võtta mitte üksnes sätte sõnastust, vaid ka selle konteksti ning nimetatud õigusaktiga taotletavaid eesmärgesid, mille osaks see säte on (vt eelkõige 17. novembri 1983. aasta otsus kohtuasjas 292/82: Merck, EKL 1983, lk 3781, punkt 12; 21. veebruari 1984. aasta otsus kohtuasjas 337/82: St. Nikolaus Brenneri, EKL 1984, lk 1051, punkt 10, ning 7. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas C-17/03: Vereniging voor Energie, Milieu en Water jt, EKL 2005, lk I-4983, punkt 41).

40 Direktiiv 90/388 nägi esialgses redaktsioonis ette liikmesriikide poolt antud telekommunikatsiooniteenuste osutamise eri- või ainuõiguste kaotamise, kuid selle kohaldamisala ei hõlmanud mobiilsideteenuseid. Direktiivi kehtivusala laiendamiseks mobiil- ja personaalsidele muudeti seda direktiiviga 96/2.

41 Viimati nimetatu oli mõeldud õigusliku raamistiku loomiseks, mis võimaldaks kasutada mobiil- ja personaalside võimalusi, kaotades niipea kui võimalik kõik eri- ja ainuõigused, kaotades mobiilsisevõrkude operaatorite suhtes piirangud opereerimisvabadusele ja võrkude arendamisele, et nad võiksid tegeleda nende litsentsides ja lubades nimetatud tegevusega, samuti kaotades konkurentsimoonutused ning lubades nendel operaatoritel omada kontrolli oma kulude tekke üle (vt 16. oktoobri 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-396/99 ja C-397/99: komisjon v. Kreeka, EKL 2001, lk I-7577, punkt 25, ja 22. mai 2003. aasta otsus kohtuasjas C-462/99: Connect Austria, EKL 2003, lk I-5197, punkt 96).

42 Direktiivi 96/2 aluseks on EÜ asutamislepingu artikli 90 lõige 3. Sellest tulenevalt kohaldatakse direktiivi 90/388 artiklit 3c vaid asutamislepingu artikliga 90 vastuolus olevatele piirangutele.

43 Direktiivi 96/2 kuueteistkümnenda põhjenduse kohaselt võeti see direktiiv vastu, arvestades olukorda, et mobiilkõneteenuste konkurentsi alusel pakkumine oli takistatud, sest telekommunikatsiooniorganisatsioon ei suutnud rahuldada mobiiloperaatori nõudlust infrastruktuuride järele ja enamus liikmesriike oli säilitanud veel ainuõigused nende organisatsioonide kasuks. Kuna infrastruktuuri pakkimise ja kasutamise piirang rikub EÜ asutamislepingu artiklit 90 koostoimes selle artikliga 86, leidis komisjon, et liikmesriigid peavad kõrvaldama piirangud ja lubama vastava taotluse esitamisel asjassepuutuvatele mobiiloperaatoritele ilma igasuguse diskrimineerimiseta juurdepääsu vajalikele nappidele ressurssidele, et nad saaksid luua omaenda infrastruktuuri.

44 Järelikult iseloomustab direktiivi 90/388 artiklis 3c sisalduvaid piiranguid esiteks nende seos varasemate operaatorite eri- ja ainuõigustega ning teisalt see, et neid võib kõrvaldada diskrimineerimiseta juurdepääsuga vajalikele nappidele ressurssidele.

45 Niisiis on silmas peetud piiranguid, mis on näiteks nimetatud direktiivi 96/2 neljandas põhjenduses, s.t kaalutusõigusele tuginevalt litsentside arvu piiramine ja telekommunikatsiooniorganisatsioonidega konkureerivate operaatorite puhul ka piirangud tehniliste tingimuste alusel, nagu näiteks keeld kasutada muid infrastruktuure peale nende, mida pakuvad nimetatud organisatsioonid.

46 Pealegi on direktiivi 90/388 artikli 3c tähenduses piiranguteks vaid konkurentsi oluliselt mõjutavad meetmed.

47 Seevastu direktiivi 90/388 artiklis 3c ei ole silmas peetud kõigile mobiilsideoperaatoritele vahet tegemata kohaldatavaid siseriiklike meetmeid, mis ei pane otseselt või kaudselt operaatoreid, kellel on või olid eri- või ainuõigused, soodsamasse olukorda võrreldes

konkureerivate uute operaatoritega.

48 Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab kindlaks tegema, et põhikohtuasjades on kõik need tingimused täidetud.

49 Oma analüüsil peab eelotsusetaotluse esitanud kohus hindama maksude mõju, arvestades eelkõige asjaomaste operaatorite turule sisenemise ajaga. Võib ilmned, et operaatorid, kellel on või olid eri- või ainuõigused, võisid saada enne teisi operaatoreid kasu olukorrast, mis võimaldas neil amortiseerida võrgu ehitamisega seotud kulud. Niisiis asjaolu, et turule sisenevad operaatorid peavad täitma avalike teenuste ülesandeid, kaasa arvatud üleriigiline levik, võib panna nad oma kulude tekke üle kontrolli küsimustes halvemasse olukorda võrreldes varasemate operaatoritega.

50 Eespool toodust järeldub, et teisele küsimusele tuleb vastata, et mobiilside infrastruktuuridele kohaldatavad maksumeedmed ei kuulu direktiivi 90/388 artikli 3c kohaldamisalasse, välja arvatud juhul, kui nimetatud meetmed panevad otseselt või kaudselt operaatorid, kellel on või olid eri- või ainuõigused, soodsamasse olukorda võrreldes uute operaatoritega ning mõjutavad märgatavalt konkurentsi.

Kohtukulud

51 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, v.a poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **EÜ asutamislepingu artiklit 59 (muudetuna EÜ artikkel 49) tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui siseriikliku ametiasutuse või kohaliku omavalitsuse õigusaktiga kehtestatakse litsentsides ja lubades nimetatud tegevusel kasutatavatele mobiil- ja personaalide infrastruktuuridele maks, mida vahet tegemata kohaldatakse nii kohalikele kui ka teiste liikmesriikide teenusepakkujatele ning mis mõjutab liikmesriigi kohalike teenuste pakkumist sama moodi kui teenuste pakkumist liikmesriikide vahel.**

2. **Mobiilside infrastruktuuridele kohaldatavad maksumeedmed ei kuulu komisjoni 28. juuni 1990. aasta direktiivi 90/388/EMÜ konkurentsi kohta telekommunikatsiooniteenuste turgudel, mida on muudetud komisjoni 13. märtsi 1996. aasta direktiiviga 96/19/EÜ telekommunikatsiooniturul täieliku konkurentsi rakendamise kohta, artikli 3c kohaldamisalasse, välja arvatud juhul, kui nimetatud meetmed panevad otseselt või kaudselt operaatorid, kellel on või olid eri- või ainuõigused, soodsamasse olukorda võrreldes uute operaatoritega ning mõjutavad märgatavalt konkurentsi.**

Allkirjad

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.